

МОВА ЖУРНАЛІСТИКИ. ПОМИЛКИ ПРЕСИ

КЗ «НВК: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія № 23

Вінницької міської ради»

Анотація

Проаналізовано типові помилки сучасної української журналістики. Акцентовується увага на тому, що журналісти часто роблять помилки навмисно, з метою маніпуляції свідомістю аудиторії.

Ключові слова: засоби масової інформації, журналістика, маніпуляція.

Abstract

The typical mistakes of modern Ukrainian journalism are analyzed. It is emphasized that journalists often make mistakes on purpose in order to manipulate the consciousness of the audience.

Keywords: mass media, journalism, manipulation, colloquial language.

Спостерігаючи за повідомленнями, які продукують ЗМІ, можна помітити ряд помилок: орфографічних чи пунктуаційних у друкованих виданнях та неправильне наголошення слів у теле- та радіо виданнях, суржик та розмовну мову, чи навіть ненормативну лексику.

У погоні за сенсаціями ЗМІ не гребують ніякими методами. Іноді, для того, щоб привернути увагу читача, редактори газет навмисне порушують правила української мови. Особливо зараз, коли є чимало Інтернет ресурсів та великий вибір джерел інформації, автори хочуть відмітити свої статті. У Інтернет виданнях система перегляду автоматична. Ознайомившись з заголовком читач вирішує, чи варто йому заходити на сайт.

Отже, назва статті має спонукати людей переглянути текст. Перегляди піднімають рейтинг, рейтинг – рекламу, реклама – прибуток. І тому в Інтернеті часто можна побачити заголовки, такі як: «Ви не повірите, але» чи «Я була здивована, коли побачила це вперше». Яскравим прикладом є заголовок паперового видання: «У канівському заповіднику обісралися 32 студенти-практиканти та 1 викладач». Я не знаю, про що думав редактор газети, але саме під такою назвою вийшла стаття про харчове отруєння.

Суржик – це найбільша проблема сучасної української мови. Переважно це «побутове мовлення», в якому об'єднані лексичні та граматичні елементи різних мов без дотримання норм літературної мови. Незважаючи на це, люди вживають його повсюди: у розмовах з друзями, на ділових зустрічах, у рекламі та на телебаченні. Навіть іноземці, які приїжджають до нас вивчати мову, кажуть, що їм важко спілкуватися з людьми тому, що вони постійно використовують суміш української та російської мов. Слово «суржик» походить від слова, яке позначає буквально – «Суміш зерна пшениці й жита, жита й ячменю, ячменю й вівса».

Звичайно, усі роблять помилки. У когось їх більше, у когось менше. І преса також помиляється. Часом це звичайні обписки. Іноді – орфографічні чи пунктуаційні помилки. Часто пишуть «оберай» замість «обирай», «самі низькі» замість «найнижчі», «приймають участь» замість «беруть участь», слово «будь-який» без дефіса, префікс «не» приєднують до дієслів.

В усній журналістиці орфографія не так важлива. Але там є інші нюанси. Щодня можна почути слово «випАдок» замість «вИпадок», «грoшЕй» замість «грOшей», «чeргOвий» замість «чeргoвИЙ». А ще повторення. Нещодавно я почула, як журналіст тричі сказав слово «випробування».

До-речі, про повторення. У журналістиці часто можна почути слова-штампи.

Либонь

Ба-більше

Власне

Отож

Зокрема

Принаймні

Такі, здавалося б, звичайні слова дуже заважають зрозуміти зміст речення. Можна помітити, що журналісти та екскурсоводи використовують їх, щоб виграти собі кілька секунд для формулювання

думки. Як слушно зазначає дослідниця культури мовлення Н. Бабич, що «Мова не просто інформатор про набуті знання і перспективу збагачення, доповнення, уточнення цих знань – вона і барометр людських стосунків: апелюючи не тільки до мозку, а й до серця (емоційної сфери психіки) людини, мова через акт мовлення спонукає адресата до відповідної реакції на волю відправника інформації. «Мовна глухота» є свідченням глухоти духовної. Отже, добре мовлення – це не просто лад слів, а й лад думок та почуттів» [1, с. 66].

На зв'язку культури мови та розвитку інтелекту, загальної культури наголошує українська дослідниця А. Коваль: «Висока культура мови неможлива без високої загальної культури: можна навчитися говорити без грубих помилок у вимові, в наголошенні слів, навіть у доборі слів. Але якщо у людини інтелект спить, то у неї бідний словник, штаповані стереотипні фрази, убога уява й примітивне мислення» [2, с. 9]. Ясна річ, що, маючи слаборозвинений інтелект, ведучий не зможе створити високоінтелектуальної інформаційної програми, потреба в якій є гостро відчутною.

Висновок

Як бачимо навіть люди з вищою освітою роблять помилки. Тож ніколи не пізно вивчати українську мову. Сучасним теоретикам і практикам в галузі журналістики не можна допустити, щоб ведучі інформаційних програм своїм мовленням і надалі завдавали каліцтва та шрамів і без того постраждалому тілові української мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Бабич Н. Д. – Л. : Світ, 1990. – 232 с.
2. Коваль А. П. Ділове спілкування : навч. посіб. / Коваль А. П. – К. : Либідь, 1992. – 280 с.

Бондар Марія – учениця 9Д класу, КЗ «НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія № 23 Вінницької міської ради»

Науковий керівник: **Форись Галина Іванівна** – вчитель української мови та літератури, КЗ «НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія № 23 Вінницької міської ради»

Bondar Maria – pupil of 9th-D Form, Municipal Institution «Educational Complex: Vinnytsia Municipal I-III Grades Secondary School-Gymnasium № 23», Vinnytsia

Supervisor: **Foryus Halyna Iv.** – teacher of Ukrainian language and literature, Municipal Institution «Educational Complex: Vinnytsia Municipal I-III Grades Secondary School-Gymnasium № 23», Vinnytsia